

2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos švietimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 12-003-03-04-03 „Sukurti rinkos poreikius atliepiančią profesinio ugdymo sistemą“ projektų finansavimo sąlygų aprašo 4 priedas

PAVYZDINIS PATIKROS LAPAS DĖL VALSTYBĖS PAGALBOS IR *DE MINIMIS* PAGALBOS BUVIMO AR NEBUVIMO

(Data)

(Pildoma priemonės veiklos ar poveiklės vertinimui)

Priemonės veiklos ar poveiklės numeris	4 veikla
Priemonės veiklos ar poveiklės pavadinimas	Sukurti ir įgyvendinti priemonės profesinio mokymo pameistrystės forma organizavimui skatinti
Už priemonę atsakinga ministerija (-os) (paramos/pagalbos teikėjas)	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM)
Pagal priemonės veiklą ar poveiklę numatytos remti veiklos	1. Profesinio mokymo pameistrystės forma įgyvendinimas (jungtinio projekto projektų veikla) 2. Pameistrystės populiarinimas ir sklaida (jungtinio projekto veikla).
Galimi pareiškėjai/partneriai pagal priemonę ar poveiklę	Jungtinio projekto pareiškėjas – Europos socialinio fondo agentūra Jungtinio projekto projektų pareiškėjai – profesinio mokymo įstaigos (toliau – PMĮ), kuriose ŠMSM įgyvendina savininko (dalininko) teises ir pareigas. PMĮ bendradarbiaus su įmonėmis, kuriose bus įgyvendinama pameistrystė.

(Pildoma projekto vertinimui)

Projekto numeris	-
Projekto pavadinimas	-
Projekto vykdytojo/galutinio naudos gavėjo pavadinimas	-
Projekto partnerio (-ių) pavadinimas	-

I. Valstybės pagalbos požymių identifikavimas pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektą remtinose veiklose ¹			
1.	Ar finansavimą tiesiogiai ar netiesiogiai numatoma teikti ūkio subjektams (-ui) ūkinei veiklai vykdyti?	☒ Taip	☐ Ne <i>(Patikros lapą pildant projektui, neigiamai atsakius, kiti patikros lapo klausimų atsakymai žymimi „nevertinama“)</i>
Ūkio subjektai – įmonės, jų junginiai (asociacijos, susivienijimai, konsorciškai ir pan.), įstaigos ar organizacijos, ar kiti juridiniai ar fiziniai asmenys, kurie vykdo ar gali vykdyti ūkinę veiklą Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje. Lietuvos Respublikoje viešojo administravimo subjektai laikomi ūkio subjektais, jeigu jie vykdo ūkinę veiklą. Vertinant ar subjektas yra priskiriamas ūkio subjektui jo statusas neturi lemiamos reikšmės, taip pat ir ar subjektas yra įsteigtas pelnui siekti, esminis kriterijus ar vykdoma/numatoma vykdyti veikla yra priskiriama ūkinei veiklai. Subjektas, vykdomas tiek ekonominę, tiek neekonominę veiklą, turi būti laikomas ūkio subjektu tik ekonominės veiklos atžvilgiu. Ūkinė veikla – visokia gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių (paslaugų) pirkimu ar pardavimu, išskyrus, kai fiziniai asmenys prekę (paslaugą) įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti. Teikiant finansavimą infrastruktūros objektams/įrangai (ilgalaikiam turtui) įsigyti, ūkinė veikla turi būti vertinama 3 lygmenimis: • statytojo/savininko; • valdytojo; • galutinio naudotojo (galutinio naudos gavėjo – GNG). Ūkine veikla nėra laikoma, kai valstybė veikia „vykdydama valdžios įgaliojimus“² arba kai valstybės sektoriaus subjektai veikia „kaip valdžios institucijos“³. Jeigu valstybės sektoriaus subjektas vykdo ūkinę veiklą, kuri gali būti atskirta nuo valdžios įgaliojimų vykdymo, tai subjektas, vykdydamas tą veiklą, veikia kaip ūkio subjektas. O jeigu tos ūkinės veiklos negalima atskirti nuo valdžios įgaliojimų vykdymo, visa to subjekto vykdoma veikla yra su tuo valdžios įgaliojimų vykdymu susijusi veikla, todėl nepatenka į ūkio subjekto sąvokos taikymo sritį. Tokioms veikloms priskiriamų veiklų pavyzdžiai (šis sąrašas nėra baigtinis): a) kariuomenė arba policija; b) oro navigacijos sauga ir kontrolė; c) jūrų eismo kontrolė ir sauga; d) kovos su tarša priežiūra; e) laisvės atėmimo nuosprendžių organizavimas, finansavimas ir vykdymas; f) viešiesiems tikslams naudoti skirtų duomenų rinkimas remiantis teisės aktuose atitinkamiems ūkio subjektams nustatytu įpareigojimu atskleisti tokius duomenis.			

¹ Vertinant valstybės pagalbos kriterijus vadovaujamasi Europos Komisijos pranešimu dėl valstybės pagalbos sąvokos ir teismų praktika (angl. Commission Notice on the notion of State aid pursuant to Article 107(1) TFEU, jei taikoma.

² Plačiau su šia sąvoka galima susipažinti 1987 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo Komisija prieš Italiją, 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, 7 ir 8 punktuose, kuriuose nurodyta, kad įgyvendamos joms priskirtus įgaliojimus valstybės institucijos gali įgyvendinti tiek valstybinės valdžios funkcijas, tiek užsiimti ūkine-komercine veikla įgyvendindamos ūkio subjekto funkcijas.

³ Plačiau su šia sąvoka galima susipažinti 1988 m. gegužės 4 d. Teisingumo Teismo sprendimo Bodson, 30/87, ECLI:EU:C:1988:225, 18 punkte.

Ūkine veikla gali būti nelaikoma dalis veiklų socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų sektoriuose, kaip apibūdinta Komisijos pranešime dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos valstybės pagalbos sąvokos (2016/C 262/01). Taip pat ūkine veikla nėra laikoma viešos infrastruktūros objektų, neskirtų ūkinei veiklai vykdyti, statyba.

Pasirinkimo pagrindimas

Finansavimą galės gauti ūkio subjektai - įmonės, kuriose profesinio mokymo mokiniai mokysis pameistrystės forma. Finansavimas joms bus teikiamas kaip patirtų išlaidų kompensavimas (pvz. 70 procentų darbo užmokesčio, nurodyto įdarbinto pagal pameistrystės darbo sutartį asmens darbo sutartyje, dalies, neviršijančios 1,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio; pameistrinio civilinės atsakomybės draudimo išlaidos; už darbo laiko valandas, kurias įmonių darbuotojai (darbdavio profesijos meistrai ir (ar) organizatoriai) praleidžia prižiūrėdami pameistrį; darbuotojų (darbdavio profesijos meistrų ir (ar) organizatorių) mokymo kaip dirbti su pameistriu išlaidos). Kadangi įmonės yra ūkio subjektai, užsiimantys ūkine veikla ir jose įdarbinti pameistrai prisidės prie ūkinės veiklos vykdymo, laikytina, kad joms tenkanti finansavimo dalis bus skiriama ūkio subjektams ūkinei veiklai vykdyti.

2.	Ar finansavimas iš valstybės išteklių ūkio subjektams (-ui) suteiktas/suteikia išskirtinę ekonominę naudą, kurios jie/jis negautų rinkos sąlygomis?	☒ Taip	☐ Ne	☐ Nevertinama
----	--	--	-----------------------------	--------------------------------------

Išskirtinė ekonominė nauda. Vertinama, ar finansavimas ūkio subjektui teikiamas palankesnėmis sąlygomis, nei jis galėtų gauti rinkoje. Teikiant finansavimą veiklai vykdyti, nauda turi būti vertinama tiek paramą gaunančios subjekto lygmeniu tiek galutinių naudos gavėjo lygmeniu. Jei finansavimas teikiamas infrastruktūros objektams ar įrangai (ilgalaikiam turtui) įsigyti, finansavimo nauda turi būti vertinama infrastruktūros statytojo/savininko, valdytojo ir galutinio naudos gavėjo lygmeniu. Pavyzdžiui, negrąžintina subsidija, lengvatinė paskola (su mažesnėmis nei rinkoje palūkanų normomis ar kitomis lengvatinėmis sąlygomis), suteikiama neapmokestinama garantija paskolai arba apmokestinama ne rinkos kaina. Išskirtinė nauda ūkio subjektui gali būti suteikta įvairiais būdais. Nėra skirtumo, kokiais būdais teikiama valstybės pagalba – svarbus jos poveikis.

Siekiant nustatyti, ar finansavimas suteikia išskirtinę ekonominę naudą, yra naudojamas privataus rinkos investuotojo principas. Jei įmonė negautų šių lėšų analogiškais sąlygomis privataus kapitalo rinkose, vadinasi, šių lėšų teikimas gali būti valstybės pagalba. Šiuo atveju būtina nustatyti, ar privatus investuotojas investuotų į šią įmonę tokiomis pat sąlygomis, vertindamas tik potencialią savo investicijų grąžą ir neatsižvelgdamas į regioninius ar socialinius veiksnius. Jei privatus investuotojas neinvestuotų į tokią įmonę, vadinasi, suteiktos lėšos gali būti valstybės pagalba.

Jei numatoma, kad finansavimas bus skiriamas ūkio subjekto sąnaudoms, atsiradusioms dėl viešųjų, arba visuotinės ekonominės svarbos, paslaugų įsipareigojimų⁴ valstybei (savivaldybei), padengti, išskirtinės ekonominės naudos buvimas vertinamas pagal *Altmark*⁵ kriterijus. Ūkio subjektui nėra suteikiama išskirtinė ekonominė nauda, jeigu:

- veikla atitinka visuotinės ekonominės svarbos paslaugų požymius⁶, jos užduotys ir įpareigojimai aiškiai apibrėžti;
- viešųjų paslaugos išlaidų kompensavimo kriterijai objektyvūs, skaidrūs ir nustatyti iš anksto;
- kompensacija neviršija grynujų paslaugos teikimo sąnaudų, įskaitant pagrįstą pelną (t. y. kompensuojama nepermokant); ir

⁴ Plačiau žiūrėti čia: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/public_services_en.html.

⁵ Plačiau galima susipažinti [Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2003 m. liepos 24 d. sprendime Altmark, C- 280/00, EU:C:2003:415.](#)

⁶ [Komisijos komunikatas dėl Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklių taikymo kompensacijai už visuotinės ekonominės svarbos paslaugų teikimą \(2012/C 8/02\).](#)

- viešosios paslaugos įsigyjamos ir kompensacija skiriama įgyvendinant viešojo pirkimo konkurso procedūrą arba, jei viešasis pirkimas nėra rengiamas, įmonės, kuriai patikėta teikti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas, išlaidos kompensuojamos pagal įprastos gerai valdomos įmonės patiriamas išlaidas.			
Pasirinkimo pagrindimas			
Numatomas finansavimas – dotacija. Įdarbinti įmonėje pameistriai kurs pridėtinę vertę savarankiškai dirbdami dalį laiko, o įmonei iš projekto lėšų bus padengiama dalis su pameistrinio darbo užmokesčiu susijusių išlaidų, todėl galima daryti išvadą, kad įmonės gaus naudą išskirtinėmis sąlygomis, nes įmonės padėtis dėl projekto pagerės. Įmonės negautų šių lėšų analogiškais sąlygomis privataus kapitalo rinkose.			
3.	Ar finansavimą numatoma teikti/teikiamas tam tikroms pasirinktoms prekėms gaminti ar paslaugoms teikti, arba tam tikriems pasirinktiems ūkio subjektams (-ui), t. y. ar finansavimo priemonė yra selektyvaus pobūdžio?	☒ Taip	☐ Ne
☐ Nevertinama			
Pasirinktinis finansavimo priemonės taikymas (selektyvumas). Pasirinktinai taikomos finansavimo priemonės – tai priemonės, kurios yra skirtos atskiro regiono plėtrai (tame regione esantiems ūkio subjektams), atskiroms veiklos rūšims paremti (finansavimo/ galutiniai naudos gavėjai – atskiro sektoriaus ūkio subjektai) arba tam tikriems tikslams įgyvendinti (finansavimo / galutiniai naudos gavėjai gali būti mažos ar vidutinės įmonės, naujos įmonės, tam tikrus projektus įgyvendinantys ūkio subjektai ir pan.). Šis kriterijus tenkinamas, kai vertinant projekto įgyvendinimo planus, tam tikrų ūkio subjektų projekto įgyvendinimo planai įvertinami geriau ir dėl to gauna finansavimą (skirtingai nuo blogiau įvertintų), o institucijos, sprendamos dėl finansavimo skyrimo, naudojasi turima diskrecijos teise.			
Pasirinkimo pagrindimas			
Finansavimo priemonė yra selektyvaus pobūdžio, nes finansavimą gaus ir įmonės, o tai reikš, kad finansavimas teikiamas atskiroms veiklos rūšims tam tikrame sektoriuje paremti – profesinio mokymo mokinių praktiniam mokymui darbo vietoje (pameistrystei) pagal formaliojo švietimo programas. Todėl kriterijus vertinamas teigiamai.			
4.	Ar finansavimas gali iškraipyti konkurenciją ir veikti prekybą tarp ES šalių?	☒ Taip	☐ Ne
☐ Nevertinama			
Poveikis konkurencijai ir prekybai tarp ES šalių. Siekiant įvertinti, ar suteiktas finansavimas daro poveikį konkurencijai ir prekybai tarp ES šalių, būtina nustatyti finansavimo gavėjo (galutinio naudos gavėjo) teikiamų paslaugų ar gaminamų prekių rinką, žinoti, ar rinka yra liberalizuota ir joje vyksta konkurencija. Pats faktas, kad ūkio subjekto konkurencinė padėtis, palyginti su kitais konkuruojančiais ūkio subjektais, pagerėja jam gavus ekonominės naudos, kurios jis nebūtų gavęs įprastomis verslo sąlygomis, rodo, kad konkurencija gali būti iškreipta. Jei finansavimas yra teikiamas vietinio pobūdžio veiklai paremti (pavyzdžiui, kirpyklai, kurios klientai yra tik miestelio gyventojai), šis finansavimas paprastai neveikia prekybos tarp šalių. Tačiau būtina žinoti, kad finansavimas ūkio subjektui gali veikti prekybą tarp šalių ir tais atvejais, kai konkretus ūkio subjektas neeksportuoja savo teikiamų paslaugų ar gaminamų prekių. Gali pakakti fakto, jog nagrinėjamomis paslaugomis ar prekėmis apskritai prekiaujama su ES šalimis.			
Pasirinkimo pagrindimas			
Pagal 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos švietimo plėtros programos pažangos priemonės Nr. 12-003-03-04-03 „Sukurti rinkos poreikius atliepiančią profesinio ugdymo sistemą“ projektų finansavimo sąlygų aprašo nuostatas finansavimas bus skiriamas asmenų praktiniam mokymui darbo vietoje (pameistrystei) pagal formaliojo švietimo programas tik kaip <i>de minimis</i> pagalba, kuri dėl savo dydžio nedarys poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai ir neiškraipys konkurencijos arba nekels tokios grėsmės.			

II. Išvados dėl valstybės pagalbos (ne)buvimo

Pažymimas vienas langelis. Pagrįstais atvejais, kai neįmanoma ar netikslinga rengti atskirų projektų finansavimo aprašų skirtingomis sąlygomis, gali būti pažymėtas ne vienas langelis. Tokiu atveju pastabose paaiškinama, kokioms sąlygoms esant ir (ar) kuriai daliai veiklų taikomi valstybės pagalbos / ne valstybės pagalbos reikalavimai.

☒ Pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektui nebus/nėra teikiama valstybės pagalba (žymima, jei į nors vieną I dalies klausimą atsakyta neigiamai).

☐ Pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektui bus/yra teikiama valstybės pagalba (žymima, jei į visus I dalies klausimus atsakyta teigiamai).

☐ Pagal priemonės veiklą ar poveiklę/projektą remtinės veiklos nebus laikomos valstybės pagalba, tačiau ja gali tapti (žymima, jei į nors vieną I dalies klausimą atsakyta neigiamai, tačiau pastabose nurodyta, kad tam tikrus aspektus reikia nuolat stebėti dėl rizikos finansavimui tapti valstybės/de minimis pagalba). Pagrindžiant pasirinkimą nurodomi tolimesni veiksmai ir numatomos rizikos valdymo priemonės.

Pasirinkimo pagrindimas

Pagal priemonę pagalbos teikimo pagrindu pasirinkta *de minimis* pagalba, remiantis 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai, nes pagal priemonę finansavimą, neviršijantį Europos Komisijos nustatyto *de minimis* dydžio, numatoma skirti įmonėms, kuriose bus įdarbinami profesinio mokymo mokiniai praktiniam mokymuisi, t.y. pameistrystei, ir padengti profesinių mokymo įstaigų tiesiogiai su projekto veiklomis susijusias išlaidas: mokytojų ir kito mokymo įstaigų personalo, atsakingo už pameistrystės vykdymą ir (ar) organizavimą, darbo užmokesčio išlaidos, tiesiogiai su projektu susijusios kelionių Lietuvos Respublikoje išlaidos, būtinų apgyvendinimo išlaidos; mokomų asmenų tiesiogiai su projektu susijusios kelionių Lietuvos Respublikoje išlaidos ir būtinų apgyvendinimo išlaidos, išlaidos praktinio mokymo vykdymui darbo vietoje reikalingoms medžiagoms ir reikmenims.

(vertintojo pareigos, vardas, pavardė)

(parašas)